

PLANA RADA UDRUŽENJA BIBLIOTEKARA CRNE GORE 2012-2013. godine

Udruženje bibliotekara Crne Gore (u daljem tekstu UBCG) ostvaruje svoje aktivnosti kroz djelovanje svojih organa i tijela, u skladu sa programskim ciljevima definisanim Statutom.

Na Skupštini UBCG, koja je održana 27. decembra 2011. godine, izabrani su članovi Upravnog odbora UBCG (Nataša Borović, Božidar Denda, Dragica Lompar, Ardita Rama, Alija Redžamatović, Dragana Šoć i Olivera Todorović) predsjednik (Ivan Ivanović) i sekretarka (Jasmina Bajo) UBCG, te imenovani članovi Suda časti (Mila Čordašević, Nevenka Mitrović i dr Zdravko Vukčević) i Nadzornog odbora (Mila Baljević, Gorica Ilinčić i Božidarka Petričević).

Upravni odbor UBCG je na svojoj prvoj sjednici (29. marta 2012. godine) predložio da komisije i radna tijela Udruženja rade u istom sastavu kao i u prethodnom mandatu. Takođe, Upravni odbor UBCG je zaključio da planovi rada komisija i radnih tijela UBCG ostaju aktuelni.

Plan Komisije za narodne biblioteke UBCG

Брзи технолошки развој и информатичко доба подстичу и захтијевају трансформацију народне библиотеке класичног типа у модеран библиотечко-информациони центар и центар културних дешавања града. Такође, криза читања, проблем широких размјера, који није заобишао ни високо развијене државе, подразумијева ангажовање више субјеката, а прије свих стручно и ефикасно дјеловање јавних библиотека. Најзад и захтјеви корисника значајно се мијењају, па и одговор библиотека мора бити адекватан.

При конципирању активности за наредни плански период неопходно је поштовање позитивних законских прописа, уважавање ИФЛА Смјерница за народне библиотеке, као изванредно корисних упутстава за развијање и унапређивање дјелатности, те дефинисање заједничких проблема народних библиотека и промишљање најефикаснијих модуса успостављања сарадње, размјене искустава и преузимање примјера добре праксе из свих сегмената дјелатности библиотеке.

Планирамо организовање скупова библиотекара народних библиотека, на којима ће библиотеке представљати оне сегменте дјелатности које сматрају добром праксом своје установе, а која може послужити као примјер и подстицај другима. За период 2012/2013. кандидујемо следеће теме:

- Развијање и перманентно унапређивање корисничких сервиса народних библиотека;
- Значај и модуси рада са дјецом и младима у народним библиотекама;
- Културна мисија народне библиотеке и улога у превазилажењу проблема кризе читања;
- Значај и унапређивање матичне службе народних библиотека

Комисија ће иницирати :

- заједничко ангажовање на изради унифицираних нормативних аката за народне библиотеке, усаглашених са Законом о библиотекарству и позитивним законским прописима који се односе на библиотечку дјелатност (Закон о култури, Закон о издаваштву, Закон о ауторским правима, Закон о доступности информацијама...),
- медијско представљање библиотека и библиотечке дјелатности адекватно њиховом значају и мјесту у култури и друштву уопште,
- сарадњу на плану рационалније организације културних програма (промоција књига за дјецу и одрасле, предавања, изложбе, стручни скупови...) и заједничких издавачких пројеката,
- успостављање сарадње са Библиотеком за слијепе у Подгорици,
- размјену библиотечке грађе (вишкови, издања библиотека...),
- повремене организоване консултација на Цетињу са инструкторима COBISS-а, у циљу ефикаснијег разрјешавања појединачних проблема и недоумица.

Plan Komisije za visokoškolske biblioteke UBCG

Komisija za visokoškolske biblioteke je u kreiranju plana rada svoju pažnju fokusirala na sljedeće aktivnosti:

- Izrada projekta *Stanje akademskog bibliotekarstva u Crnoj Gori i definisanje strategije razvoja;*
- Zalaganje za izmjenu statusa Univerzitetske biblioteke u PG, odnosno sticanje statusa organizacione jedinice Univerziteta Crne Gore (do 2003. godine imala status pravnog lica i članice Univerziteta, a sada unutrašnja organizaciona jedinica Univerziteta), u skladu s praksom u okruženju i šire;
- Zalaganje za izmjenu Statuta Univerziteta Crne Gore u vezi sa učešćem Univerzitetske biblioteke u radu Upravnog odbora i Senata;
- Izmjenu statusa bibliotekara (sada neakademsko osoblje) u saradnike u nastavi ili u stručno osoblje (član 86. Statuta Univerziteta Crne Gore), u skladu s praksom u razvijenom svijetu;
- Izrada i usvajanje standarda za visokoškolske biblioteke;
- Primjena Zakona o bibliotečkoj djelatnosti i podzakonskih akata iz oblasti bibliotekarstva u praksi visokoškolskih biblioteka (stručni ispiti, zvanja, usklađivanje sa standardima, revizija i otpis bibliotečke građe, zaštita bibliotečke građe i dr.);
- Usklađivanje Zakona o bibliotečkoj djelatnosti s Kolektivnim ugovorom za Univerzitet Crne Gore i s drugim kolektivnim ugovorima u oblasti visokog obrazovanja;
- Uvođenje sistema kvaliteta u visokoškolske biblioteke i evaluacija biblioteka;
- Saradnja akademskih biblioteka

- Tekuća pitanja

Plan Komisije za školske biblioteke

Школска библиотека има врло значајну улогу у развијању васпитно-образовне улоге школе. У годишњем плану рада свака школа доноси и програм рада библиотеке, који садржи њену образовно-васпитну, библиотечко-информациону, културно-јавну функцију.

Послови у школској библиотеци одвијају се кроз:

- библиотечко-информативну дјелатност;
- образовно-васпитни рад;
- сарадњу са наставницима и другим стручним сарадницима;
- културно-јавну дјелатност школе;
- стручно усавршавање;
- остале послове.

Предлаже се усвајање јединственог обрасца за праћење рада библиотека (образац прослиједити школским библиотекама).

1. Библиотечко-информативна дјелатност

подручје рада	вријеме реализације

2. Образовно-васпитни рад (непосредни рад са ученицима)

подручје рада	вријеме реализације

3. Сарадња са наставницима и другим стручним сарадницима

подручје рада	вријеме реализације

4. Културно-јавна дјелатност школе

подручје рада	вријеме реализације

5. Стручно усавршавање библиотекара

подручје рада	вријеме реализације

6. Остали послови

подручје рада	вријеме реализације

Савремена школска библиотека захтјева организовање *посебних програма* - низа активности у циљу популарисања књиге, читања и саме библиотеке.

Предлог посебних програма школских библиотека

Школске библиотеке у различитим градовима спроводе исте/или сличне активности. Промовисати активности преко медија, на тај начин би се скренула пажња шире јавности на значај рада библиотека.

<p>1. Обилежаване Свјетског дана књиге (организовање перформанса; изложба књига, изложба обилеживача за књиге, изложба корица за књиге; предавање "Значај школских библиотека у процесу образовања")</p> <p>2. Организовање продајне изложбе уџбеника. <i>Провођење анкете међу ученицима</i> – које наслове би волјели да имају у својој библиотеци; куповина наслова; припрема и организовање изложбе (израда брошуре за посјетиоце а која ће садржати попис нових наслова, попис донатора и сл.</p> <p>3. Обилежаване Свјетског дана особа са инвалидитетом (3. децембар) и Нове године пригодним перформансима</p>
--

Plan Komisije za međunarodnu saradnju

S obzirom da je Crna Gora samostalna država, obaveza Udruženja bibliotekara Crne Gore je da aktivno učestvuje u svim međunarodnim bibliotečkim asocijacijama.

- Pored toga što je UBCG učlanjeno u IFLA-u (od 2008. godine) i ELBIDA (**European Bureau of Library, Information and Documentation Associations**) (2011.) neophodno je pokrenuti inicijativu za učlanjenje u LIBER (Ligue des bibliothèques européennes de recherche) tokom naredne godine.

- Komisija za međunarodnu saradnju planira da preduzme korake na realizaciji ideje ranijeg predsjednika UBCG, Branislava Borilovića, da se organizuje sastanak predsjednika udruženja bibliotekara sa područja bivše Jugoslavije. Predlog je da se taj sastanak održi na Cetinju. Na tom sastanku bi se moglo razgovarati o sljedećim temama:

- zajednički projekti, konferencije, seminari
- štampanje zajedničkih publikacija (zajednički prevodi međunarodnih bibliotečkih standarda)
- predlaganje zajedničkih kandidata za međunarodne bibliotečke asocijacije (IFLA, ELBIDA itd.) gdje se to procijeni kao racionalno
- razmjena publikacija
- dogovori oko obaveznog primjerka
- primjena bibliotečkih standarda
- multikulturalna saradnja
- izložbe
- razmjena i usavršavanje kadrova

Na tom sastanku UBCG bi se razgovaralo i o ideji formiranja asocijacije udruženja bibliotekara sa pomenutog prostora, koja bi bila od koristi članicama asocijacije. S obzirom na to da je većina biblioteka sa prostora bivše Jugoslavije umrežena u sistem COBISS i da je to svojevrsna unija na ovom prostoru, potrebno bi bilo stvoriti tijelo poput nekadašnje Zajenice biblioteka Jugoslavija, koje bi koordiniralo aktivnosti svih bibliotečkih udruženja. Sjedište ove asocijacije bilo bi na Cetinju, i to bi podrazumijevalo i profesionalni angažman bibliotekara iz Crne Gore.

Za sada za sve ove aktivnosti imamo podršku od predstavnika udruženja bibliotekara Hrvatske i Srbije.

Plan Komisije za nagrade

Prema Statutu UBCG i Pravilniku o dodjeli nagrade „Dr Niko Simov Martinović“, Komisija svake dvije godine razmatra prispjele predloge za laureate, a po prethodno objavljenom konkursu u javnim glasilima.

Komisija za nagrade predlaže da se Planom rada UBCG predvide sljedeće aktivnosti:

- da se pristupi imjeni (dopuni) Pravilnika u dijelu definisanja jasnijih kriterijuma za dodjelu nagrade „dr Niko S. Martinović“, kako bi se ona zaista utemeljila kao nagrada za životno djelo u oblasti bibliotekarstva;
- da se pristupi dopuni Statuta UBCG u dijelu utemeljivanja još dvije nagrade: a) nagrade za doprinos razvoju bibliotečke djelatnosti i b) nagrade mladim bibliotekarima za izuzetna zalaganja, inovacije i popularizaciju bibliotečke djelatnosti.

Komisija za nagrade smatra da bi se utemeljivanjem i dodjelom ovih novih nagrada stimulisali najbolji bibliotekari/ke, što bi stvaralo pozitivnu, inovativnu klimu prijeko potrebnu našoj profesiji.

Plan Komisije za normativnu djelatnost

- Priprema teksta Statuta UBCG usklađenog sa novim Zakonom o nevladinim organizacijama, Zakonom o bibliotečkoj djelatnosti CG i potrebama Udruženja.
- Priprema izmijenjenog Pravilnika o nagradi „Dr Niko Simov Martinović“
 - Pripremiti Poslovnik o radu Nadzornog odbora
 - Pripremiti Pravilnik o radu Suda časti
 - Na osnovu dogovora sa Komisijom za narodne biblioteke, a u cilju što efikasnijeg i racionalnijeg rada na usklađivanju legislative narodnih biblioteka (obaveze koja proisteče iz novousvojenog Zakona o bibliotečkoj djelatnosti, Zakona o kulturi, Zakona o izdavaštvu i drugim propisima koji se odnose i na bibliotekarstvo) potrebno je definisati minimum zajedničkih, unificiranih, obaveznih članova budućih statuta narodnih biblioteka, kao i pojedinih pravilnika kojima se regulišu posebna pitanja iz rada narodnih biblioteka.
 - Na osnovu dogovora sa Komisijom za visokoškolske biblioteke zajednički raditi na primjeni nacionalne bibliotečke regulative u odgovarajuće

kolektivne ugovore i legislative univerziteta u CG u cilju poboljšavanja položaja akademskog bibliotekarstva CG i statusa bibliotečkog osoblja u ovim bibliotekama.

Plan rada Komisije za bibliotečke standarde

Komisija za bibliotečke standarde će tokom 2012. godine predložiti UO UBCG sljedeće:

- Nacrt standarda za narodne biblioteke Crne Gore
- Nacrt standarda za školske biblioteke CG
- Nacrt standarda za visokoškolske biblioteke CG
- Nacrt standarda za specijalne biblioteke CG.

Plan rada Redakcija web stranice UBCG

Redakcija mrežne stranice Udruženja bibliotekara CG će raditi sa IT stručnjakom na realizaciji sljedećeg:

- Definisanje sadržaja mrežne stranice UBCG
- Priprema tekstova na našem i albanskom jeziku (angažovaće se stručnjak za prevođenje na engleski jezik)
- Pripremanje uslova za pokretanje e-biltena
- Redovno apdejtovanje stranice novim sadržajem.

Plan rada Redakcije „Bibliološkog glasnika“, glasila UBCG

U prethodnom mandatu UO UBCG nije imenovana nova redakcija *Bibliološkog glasnika*, što je ostalo da se uradi nakon dogovora sa Centralnom narodnom bibliotekom „Đurđe Crnojević“ (CNB) oko uređivačkih koncepcija *Bibliografskog vjesnika* i *Bibliološkog glasnika*, budući da je UBCG, uz CNB, jedan od osnivača stručnog časopisa *Bibliografski vjesnik*.

U narednom periodu potrebno je organizovati sastanak redakcija, u dosadašnjem sastavu i članova UO UBCG na kojem bi se razgovaralo o uređivačkim koncepcijama ova dva stručna bibliotečka glasila i njihovoj daljoj sudbini izlaženja.

Realizacija projekta *Biblioteka – svijet na dlanu*

(slijedi skraćeni opis projekta podnesenog Ministarstvu kulture i Ministarstvu za informaciono društvo 2010. godine)

Tehničko opremanje narodnih biblioteka Crne Gore (ICT oprema)

Opremanje svih narodnih (javnih, opštinskih) biblioteka **personalnim računarima** za korisnike (za male gradske biblioteke do 3 PC-a, a za veće 7 PC-a), s neophodnim tehničkim uslovima za poželjnu internet konekciju - **ADSL** ili sl.; opremanje reprografskom tehnikom (**kseroks-aparat, skener, štampač**).

Organizovanje kurseva za bibliotekare za rad s korisnicima

Prvi kurs bi obuhvatio znanja iz: organizacije, funkcionisanja i legislative lokalnih samouprava u CG; organizacije, funkcionisanja zakonodavne, sudske i izvršne vlasti u CG i

Evropskoj uniji; upoznavanje s djelovanjem NVO sektora u CG, Evropi i svijetu (građanske inicijative i dometi). Nakon toga učesnici bi se upoznali s tehnikama pretraživanja (osnovno i napredno pretraživanje) mrežnih stranica organa vlasti i NVO sektora u CG, Evropi i svijetu i načinima adekvatne diseminacije informacija; efikasno pretraživanje i korišćenje raspoloživih baza podataka, elektronskih kataloga i drugih elektronskih izvora (*engl. information retrieval*) i usvajanja kriterijuma za pravilan odabir relevantnih izvora informacija.

Drugi kurs bi obuhvatio osnovna znanja o web dizajnu - mrežnom predstavljanju biblioteka, posebno narodnih (strukturiranje informacija na web stranicama biblioteka), kao neophodan preduslov za osavremenjavanje rada većine opštinskih biblioteka i demokratizaciju zajednica u kojima djeluju. Posebna pažnja bila bi usmjerena na obuku bibliotekara za dinamičke sajtove, gdje bi sami bibliotekari dopunjavali i mijenjali mrežne stranice svojih biblioteka u skladu s potrebama.

Napomena: Upravni odbor Udruženja bibliotekara stoji na stanovištu da bi bilo najracionalnije za bibliotečku mrežu CG da se ubuduće za izradu mrežnih stranica biblioteka angažuje grupa stručnjaka informatičara koji bi izradili dinamičke sajtove za svaku biblioteku i obučili bibliotekare (Drugi kurs) za buduće održavanje mrežnih stranica. Pošto pretežan broj naših biblioteka nema sopstveni sajt, a one koje ga imaju plaćaju ljude sa strane da to rade, sada je prilika da se o našem predlogu razmisli.

Predavanja, radionice i okrugli sto

Polazeći od gorućih problema bibliotečke struke, biće organizovano sljedeće:

1. **Radionica: Usklađivanje bibliotečke legislative sa Zakonom o bibliotečkoj djelatnosti CG.** *Obrazloženje:* U cilju smanjenja troškova biblioteka (gotovo da nema biblioteke u CG koja ima zaposlenog pravnika koji bi kompetentno mogao odraditi ovaj posao) i ustanovljavanja kvalitetne i ujednačene legislative (statuti i pravilnici biblioteka), UBCG predlaže da ovu radionicu vode predstavnici Ministarstva kulture i Ministarstva pravde.

2. **Okrugli sto: Digitalna zaštita i prezentacija pisanog i rukopisnog materijala u Crnoj Gori – stanje i perspektive.** *Obrazloženje:* Crna Gora zaostaje na planu digitalizacije svoje kulturne i naučne baštine i u tom smislu UBCG želi pospješiti izradu **Nacionalnog programa digitalizacije** i ohrabriti pozitivne inicijative na tom planu. Organizacija: Udruženje bibliotekara CG, Centralna narodna biblioteka CG, CDK „Notar”, Kotor.

3. **Predavanje - Kulturni programi u cilju afirmacije biblioteka kao ustanova.** Predavači će biti iz CG. *Obrazloženje:* U poplavi raznih javnih manifestacija, biblioteke moraju da se zalažu isključivo za stručno osmišljene i kvalitetne programe kojima doprinose lokalnoj zajednici i društvu u cjelini te afirmišu u pravom svjetlu svoju struku.

Napomena: Projekat *Biblioteka – svijet na dlanu* je tokom 2010. godine proslijeđen Ministarstvu kulture CG i Ministarstvu za informaciono društvo CG. Ministarstvo kulture je ocijenilo da se radi o korisnom projektu i zatražilo projektovani budžet, dok od Ministarstva za informaciono društvo nismo još uvijek dobili pismeni odgovor. Neke od navedenih aktivnosti iz ovog projekta su djelimično uključene u planove rada komisija UBCG.

Realizacija dijela projekta *Biblioteka po mjeri građana*

(kojim je UBCG bezuspješno konkurisalo za sredstva Lutrije CG avgusta 2010.godine)

UBCG će u narednom periodu raditi na realizacija dijela projekta ***Biblioteke po mjeri građana***. Projekat ima za cilj da Udruženje bibliotekara CG, u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja i nevladinim organizacijama osoba sa invaliditetom, pokrene široku društvenu kampanju o što bržem ukidanju barijera koje postoje vezano za pristup bibliotekama od strane invalidnih lica i osoba sa smetnjama i hendikepom. Smatramo da je sada pravi trenutak za ove nase aktivnosti tim prije što je u CG u toku reorganizacija narodnih biblioteka na nivou lokalnih uprava (formiranje narodnih biblioteka kao samostalnih javnih ustanova) u skladu sa novim Zakonom o bibliotečkoj djelatnosti CG, kao i implementacija inkluzivne politike u školstvu.

Kako projekat ***Biblioteke po mjeri građana*** nije dobio sredstva po konkursu Lutrije CG, Udruženje bibliotekara CG će za realizaciju svojih programskih aktivnosti zatražiti podršku nadležnih ministarstava (Ministarstva prosvjete i Ministarstva rada i socijalnog staranja).

Udruženje bibliotekara CG će inicirati tokom 2012. godine održavanje **okruglog stola** posvećenog proslavi 60 godina od osnivanja Udruženja. Udruženje smatra da suorganizatori ovog skupa treba da budu Centralna narodna biblioteka i Crnogorska akademija nauka i umjetnosti.

Pored planiranih aktivnosti, UBCG će podsticati sve inicijative koje imaju za cilj unapređivanje crnogorskog bibliotekarstva na svim nivoima.

Udruženje bibliotekara Crne Gore
Ivan Ivanović, predsjednik